

Foto: Margareta Edqvist

Luddvedel finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är där placerad i kategorin starkt hotad (EN). Den är även fridlyst.

Luddvedel är en flerårig ärtväxt, 10–40 cm hög. Stjälkarna är nedliggande till upprätta och har parbladiga blad med många bladpar och ett uddblad långt ut.

Hela växten är klädd med mjuka utstående hår vilket gör att den ser luden ut, därav namnet luddvedel (artnamnet *pilosa* kommer av latinets *pilus* (hår) och syftar på att växten är tätt hårig). Blommorna är blekgula och

sitter i huvudlika, långskaftade klasar. Blomningen sker under juni. Frukthaljorna är vithåriga och upprätta. Luddvedel sprider sig huvudsakligen med frö.

Arten kan möjligen förväxlas med fältvedel *Oxytropis campestris* som också är gulblommig. Den är dock inte lika luden utan gleshårig och har alla blad samlade i en rosett vid basen av stjälken.

I Sverige har luddvedel två skilda utbredningsområden, ett i Östergötland (Ombergstrakten) och ett på Gotland (mest utefter västra kusten samt på Gotska Sandön).

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Foto: Åke Svensson

Luddvedel

växer på torr kalkrik mark. Totalt förekommer arten på ett tjugofemtal platser i landet, de flesta på Gotland. I Östergötland växer den i stäppartade torrängar och klippbranter. På Gotland utgörs växtplatserna av örtrika timjanhedar och sandiga eller grusiga havsstränder men också av grustag, vägkanter eller andra solöppna växtplatser. Luddvedel och naturbetesmarkerna där den växer tål inte tillförsel av näringsämnen, varför växtplatserna inte får gödslas om arten ska överleva.

Igenväxning genom ändrad markanvändning utgör ett allvarligt hot mot luddvedeln. I Östergötland är ett par av lokalerna skyddade som naturreservat. I dessa måste enbuskar och gräsvegetation vid behov hållas efter så att luddvedel inte konkurreras ut och dessutom måste betetrycket anpassas så att arten gynnas. Lokalerna kräver kontinuerligt men inte alltför hårt bete.

Några av lokalerna på Gotland har skadats eller förstörts genom olika anläggningsarbeten eller skadats av tramp i samband med badliv. Några växtplatser i grustag håller på att växa igen med planterad tall. Igenväxning bör förhindras genom röjning och fortsatt hävd.

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för luddvedel hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna. Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

De svenska förekomsterna är de enda i Norden. Närmast är luddvedel känd från Baltikum.

Om du vill läsa mer om luddvedel eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken